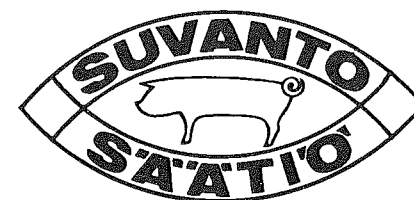

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 1 1992
HELMIKUU

— Tään likemmäks Valistustalluo mie en uskaltant männä, kirjoittaa kuvan ottaja Hilikka Laine. Kuva otettu Valistustalon pohjoispäästä, sieltä Harjun suunnalta katsottuna. Talo lienee ainoa yllättävän hyvin säilynyt entinen rakennus Sakkolassa.

TOIMITUKSEN TUOLI

Hyvää alkanutta vuotta 1992 kaikille Suvannon Seudun lukijoille ja tekijöille! Vuoden 1991 lopulla lehden toimituskunta oli koolla Lempäälässä, ja tilaisuudessa kiitettiin ja kukitettiin vielä pitkäaikainen päätoimittaja Viljo Purontaa. Kiitos olikin todella aiheellinen, sillä vuodesta toiseen on Viljo jaksanut tätä pitäjälehteä luotsata. Onneksi hän ei sentään kokonaan ole heittänyt kirjoituskonettaan pölyttymään, vaan on yhä kirjoitellut niin Suvannon Seutuun kuin jatkanut harrastussarallaan perinteentallentamisessa.

Suvannon Seudun postilaatik-

koon on muutenkin ihan kiitettävästi saapunut materiaalia — kaikki kirjoitukset eivät samantien sivuille sovi, mutta vähitellen niitä saadaan luettavaksi. Toivottavasti sakkolalaisen väen ja heidän jälkipolviensa kirjoitushalut pysyvät vastakin yllä!

Suvannon seudun tilausmaksu tälle vuodelle, ja nähtävästi myös seuraaville lähivuosille, on 70 markkaa per vuosi, jonka aikana ilmestyy 8 numeroa. Tilausmaksuja ei tarvitse etukäteen laittaa minnekään tai kenellekään, vaan maksulaput tulevat postissa kotiin keväämmällä. Toimituksen numeroon (931) 748 448 voi tietysti soitella osoitteenmuutoksia ynnä muita asioita iltaisin ja viikonloppuisin — päivisin en yleensä ole tähän puhelinnumeroon vastaamassa.

Lukemisiin ja kirjoittamisiin myös vuonna 1992

Marjo Ristilä-Toikka

TILAA SINÄKIN oma Suvannon Seutu

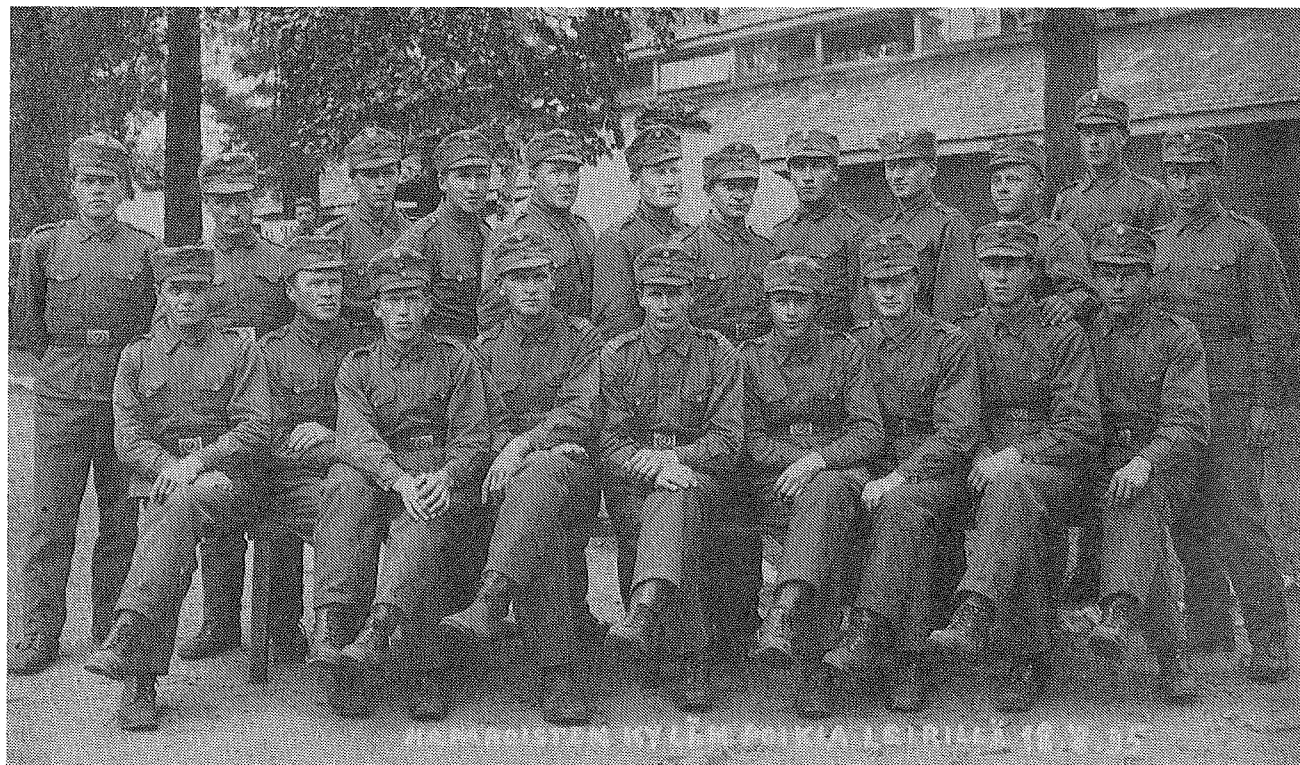
Ei Sohlo vaan Sahlgren

Viljo Purontaa, erittäin asiallisen kirjoituksen lopussa tiedustelee, olisiko jollakin lisätietoja Kiviniemessä käydyistä taisteluista.

Kaatunut majuri ei ollut Sohlo, niin kuin monissa kirjoituksissa on erheellisesti mainittu, vaan 8. divisioonan esikuntapäällikkö, majuri Niilo Sahlgren.

Mainittakoon, että Sahlgren oli ensimmäinen yleisesikuntaupseeri, joka kaatui talvisodassa.

Uuno Pulakka

Viljo Pitkänen laittoi julkaistavaksi valokuvan, jossa on Haparaisten kylän poikia leirillä 18. 8. 1935. He olivat silloin kertausharjoituksissa Perkjärvellä. Näistä pojista on elossa enää Viljami Pylkäs (Rokan Antti) ja hänen veljensä Tauno Pylkäs, kertoo Viljo Pitkänen, joka on hankkinut valokuvan pojista tietoa Viljami Pylkäkseltä ja Väinö Kekiltä. Tämän selvityksen mukaan valokuvassa olisivat istumassa vasemmalta Jalmari Kiiski, Emil Kekki, Aarne Koiranen, Armas Kekki, Emil Pitkänen, Einari Nuora, Aarne Ruottunen, Viljami Pylkäs ja Emil Lylander (Etua-ho). Seisomassa vasemmalta Eino Hynnä, Matti Kerminen, Väinö Pitkänen, Juho Äijö, Toivo Kopperoinen, Joo-seppi Ruottunen, Otto Kuorikoski, Eino Koiranen, Eino Kerminen, Tauno Pylkäs ja Jalmari Hiiri.

Kasarmilan rukoushuoneen syntyvaiheista ja rakentamisesta

Tämän lehtemme numerossa 3/90 oli komea kuva Kasarmilan rukoushuoneesta ja kirjoitus sen rakentamisesta ja käytöstä. Kirjoituksesta oli kuitenkin jäänyt pois maininta rukoushuoneen rakentamiseen keskeisesti vaikuttaneen Kustaa Römilän osuus hankkeen toteuttamisessa.

Muutama sana kuitenkin tämän kaikkien kasarmilaisten tunteman persoonan esittelyksi: Kustaa Römälä oli syntynyt täällä Juupajoella v. 1884 pientilan poikana ja tullut eri vaiheiden kautta Kiviniemen kasarmille konemestariksi kohta niiden valmistuttua. Hän omisti myös henkilöauton jo 1920-luvulla ja harjoitti jonkinlaista henkilökuljetusta autollaan. Muistan kun isäni toimi kanta-aliupseerina vuosina 1928—31 silloisessa Vuoksen Jääkäripataljoonassa, niin muuttomme Lapinlahdesta Kasarmilaan tapahtui juuri Römilän autolla ja muistikuvani hänestä alkat jo tuolta ajalta.

Kustaa Römälä ei vielä siihen ai-

kaan ollut mikään kaidan tien kulki- ja, mutta 1930-luvun alkupuolella hän tuli uskoon ja luopui autostaankin. Hän jäi toimestaan eläkkeelle pari vuotta ennen talvisotaa ja rukoushuonehanke tuli entistä lähemmäksi. Siitä, mikä antoi viimeisen sysäyksen rakentamisen aloittamiseksi, hän itse kertoi näin: Kirvun Sairalassa olivat olleet evankelioimis-päivät, josta hän vaimoineen oli kytymiehen kiireiden takia joutunut lähemmäs kesken pois ja tästä tuskastuneena tokaissut jäyhään hämäläiseen tapaansa, että ”auton minä ostan ja kirkon minä teetan”. Tästä minulle sodan jälkeen täällä Korkeakoskella kertoessaan hän vielä lisäsi ”ja niin minä myös tein”. Omien sanojensa mukaaan hän sijoitti hankkeen omia varojaan summan, jota ilman se tuskin olisi voinut toteutua.

Se mitä edellä olen rukoushuoneen rakentamisvaiheista ja Kustaa Römälän osuudesta siihen kertonut, on asianomaisen omaa kertomaa, joten

sen todenperäisyydestä en voi vastata, mutta uskon, että hän uskon ja totuuden miehenä ei ole voinut väärää tietoa antaa.

Talvisodan jälkeen Römälä osti asuintalon synnyinseudultaan täältä Juupajoen Korkeakoskelta melkein naapuristamme. Täällä asuen hän toimi vielä usean vuoden ajan Kangasalan urkutehtaan konemestarina.

Pienenä yksityiskohtana muistan vielä, että hän myi sen ennen sotaa hankkimansa henkilöauton v. 1945 ja kun bensiiniä ei saanut niin jouduimme hevosella hinaamaan auton juna-vaunuun ostajalle lähetettäväksi.

Puheissaan hän usein lämmöllä muisteli elämänsä Kasarmilassa, mutta erikoisesti rukoushuoneen aikaansaaminen tuntui olevan sydäntä lähellä.

Kustaa Römälä saavutti korkean iän sillä hän kuoli Kangasalalla useita vuosia yli 90 vuoden ikäisenä.

Olavi Loponen

Humalassa ja suutuksissa, ei ihminen näyttele.

Hullu kylpee niin kauan, et nahka pallee.

Arka mies ei saa kaunista akkaa. Eihä ne suuret sanat suuta halkase.

Samppa-hiihtoon

Perinteinen Samppa Viskarin nimikkohiihto suksitaan taas maaliskuussa Lempäälässä, lauantaina 14. 3. 92.

— Voittajille on luvassa tänä vuonna uudet mitalit, kertoo kisojen isä Samppa Viskari Orivedeltä.

Voittojen joukossa on vanhaan tapaan Suvanto-Säätiön lahjoittama elävä porsas. Rahanakin toki voitto on mahdollisuus saada.

Uuden mitalin houkuttelevana odotellaan kilpaan n. 500 osanottajaa.

SANANPARSIA

Eihä sitä tiije jot mis puus se piru istuu.

ARVOISAT SUVANNONSEUTULAISET!

Kirvesmäki Kerho ry:ltä tilattavissa karttoja ym. ”muistojen maise-mista”:

- TAIPALEENJOEN TIENOOT
Monivärikartta 50×70 cm taistelupaikoista; hinta 30 mk + pk
Monivärikartta 50×80 cm asuinpaikoista asukasluetteloi-neen 1939 tilanteessa; hinta 40 mk + pk
Moniväripostikortti 11×15 cm; hinta 10 mk + pk
- Lisäksi saatavana vielä seudun elämää kuvaava Kalervo Paukun palkittu teos ”Kirvesmäki, helmi Karjalan kruunussa”, 375 s. hinta 120 mk + pk

Tilaukset: Kaija Hynnä puh. (921) 707 358
Aulis Ukkonen (90) 505 1897

60 VUOTTA täytti 11. 12. 1991 Seija Aulikki Mäkelä o.s. Koppanen Ylöjärvellä (Siivikkala). Syntymäpäivän vietto oli Espanjan taitavaan alla. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Luprikkala.

70 VUOTTA täytti 2. 12. 1991 Lauri Paksu Pirkkalassa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Viiksanlahti.

70 VUOTTA täytti 16. 12. 1991 Risto Gunnar Jääskeläinen Pirkkalassa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan kirkonkylä.

85 VUOTTA täytti Mirjam Haikarainen o.s. Häsä 26. 9. 91 Nokialla. Hän on syntymänsä Pyhäjärveltä, mutta ennätti asua myös Sakkolan Kiviniemessä.

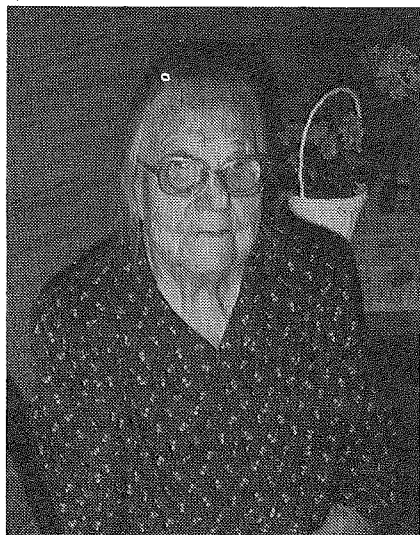
60 VUOTTA täyttää 13. 2. 92 Maire Kyllikki Häkli o.s. Saksanen Punkalaitumella. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Riiska.

85 VUOTTA täytti Tauno Nestor Kekki Jyväskylässä. Syntynyt 8. 1. 1907 Sakkolan Haparaisissa.

60 VUOTTA täytti 7. 12. 1991 Sauli Lampu Punkalaitumella. Hän on Punkalaitumen Karjalaiset ry:n hallituksen jäsen ja saanut ansioistaan Karjalan Liiton pronssisen ansiomerkin. Sauli Lampun vanhemmat olivat Anna-Liisa o.s. Nas-kali ja Johannes Lampu Ojanimestä.

VUOSIA TÄYTTÄ- NEITÄ

Emma Kuuppo
90 vuotta
Valkeakoskella 5. 2. 92

Emma Kuuppo o.s. Huuska on syntynyt Sakkolan Röykkylän kylässä 5. 2. 1902, Katri ja Manu Huuskan tyttärenä. Naimisiin hän meni Vilhelm Kuupon kanssa, joka oli samasta kylästä. Nuorta onnea ei kuitenkaan kestänyt kauan vaan puoli-

so otettiin pois muutaman vuoden päästä ja niin jäi nuori leski yksin kolmen pienen lapsen kanssa. Pysytykseen huolehtimaan lapsistaan oli Emma Kuupon lähdettävä ansiotöihin. Siihen aikaan naisillekin oli tarjolla vain ns. "miesten töitä", eli saha- ja metsätöitä. Muita raskaita töitä esim. rakennuksilla tiilen ja laastin kantoa hän elatukseksi teki. Raskaan taakan oli Emma kantakseen saanut.

Varhaisista vastoinkäymisistä huolimatta on hän saanut elää pitkän elämän aika hyväkuntoisena ja pirteänä. Viime aikoina on liikkuminen ollut hitaampaa lonkkavian vuoksi. Silti ei Emma ole ollut toimeettomana: monet kymmenet sängynpeitot, ikkunaverhot ja muut isotöiset virkkaustyöt ovat hänen käsiensä kautta päätyneet koristamaan lapsien ja lastenlapsien asuinsijoja, onpa niitä vielä riittänyt tuttaville ja tuttavan tuttavillekin vietäväksi.

Virkkaamalla kuluu aika ja lehteä lukemalla pysyy ajan tasalla. Ikäisekseen Emma onkin varsin pirteä ja aikaansa seuraava. Äidille, mummulle ja isomummolle terveyttä ja onnellisia päiviä Jumalan suojeluksessa toimittavat lapset, lastenlapset ja lastenlastenlapset. Mummon syntymäpäivää vietetään kotona Valkeakosken Juhannusvuorella.

Matti Kuuppo

PITO-KALAASI KY
JUHLA- JA MERKKIPÄIVÄPALVELU
AILA JA KATI HEIKKILÄ puh. 433 902
VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!
JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

— — —
AILA HEIKKILÄ Saarenkärjenk. 1 B
33300 TAMPERE puh. 433 902

**TILAA SINÄKIN OMA
SUVANNON SEUTU**

IN MEMORIAM

Anna-Liisa Welling

4. 1. 1911 — 6. 12. 1991

Evakkomatka on päättynyt.

Näillä paljonpuhuvilla sanoilla aloitti pastori Lari Junkkari Nokian kirkossa siunauspuheensa 21. 12. 1991, saattaessamme Emilia ja Simo Kurjen vanhimman tyttären, Anna-Liisa Wellingin, Hänen viimeiselle matkalleen.

Liisa mummo on poissa. Hän nukui Vapahtajaansa uskoen Nokian Vihnuskodissa itsenäisyyspäivänä, 6. 12. 1991, tyttären istuessa vuoteen vieressä. Pastori Lari Junkkarin sanat; evakkomatka on päättynyt, jäivät soimaan mieliimme ja ajatuksen nauhana kulkivat Liisa mummon kertomukset elonsa saatossa. Ei ollut matka kevyt kulkea. Jo nuorena tyttönä Virkin sahalla töissä, kantaen näin oman kortensa kekoon isänsä ja veljensä Väinön ohella. Perheessä oli Anna-Liisan ja Väinön lisäksi neljä lasta. Pienet tytöt, niinkuin mummo

sisariaan sanoi, kävivät Virkin kaupasta ostamassa "siskon tiliin". Markkasi matka oli lyhyt: sahalla kauppaan. Sotien melskeissä oli kuormasi raskas, niin kuin monella evakkoaidilla. Neljä pientä lasta siinä pakomatkojen kurimuksessa. Ja mitkä olivat ne tuskat ja tunnot, kun jouduit hädässäsi kolme pientä tyttöäsi laittamaan vielä kauemmaksi evakkoon, Ruotsiin. Sitä äidin tuskaa ja ikävää voi vain kuvitella. Ehkä tuskaasi lievitti se tieto, että tytöillä ei ollut nälkä. Lukemattomat ovat ne kerrat, kun näistä tunteistasi kerroit. Voimasi kestää koettelemuksesi, sait uskostasi Jumalaan, joka usko vuosikymmenien kuluessa kasvoi ja voimistui niin, että viimeiset kolmekymmentä vuotta oli elämäsi rauhallista ja onnellista, kaikki kuusi lastasi lähelläsi.

Kesäkuussa 1990 pääsit käymään Sakkolan kirkonkylässä, sukujuurilasi. Kirkonkylää lähestyessämme, sait katsoa kotikylääsi autosta parhaalta paikalta, eikä ole ihme, että tunteenpurkauksesi puhkesi sanoiksi, "eiks niitä kakkärämäntyikää enää uo". Siinä synnyinsaunasi (Loposen Mikon sauna) paikalla kerroit meille lapsuutesi Karjalasta ja onnellisesta lapsuudestasi. Kun löysimme oman perheesi kodin kivijalan "Notkosta" ja veimme Sinut sitä katsomaan, näimme, miten muistot valtasivat Sinut. Liikutuksesi oli sanoin kuvaamaton. Jostain sydämesi sopukoista kirposi huulillesi laulu: Kotikontujen tienoita tervehtien, johon me kaikki liikuttuneina yhdyimme.

Kiitos Sinulle Liisa-mummo näistä vuosikymmenistä... ja vaimois-
tamme

Kunnioituksella vävysi

KUOLLEITA

Loviisa Tirri o.s. Ukkonen
syntyi 22. 9. 1909 Sakkolassa, kuoli
2. 11. 1991 Helsingissä. Kotikylä Sak-
kolassa Riiska.

MATKA-MAAILMAN
mukana nyt **SAKKOLAN**
KIVINIEMEEN
17.—19. 7. 92.

Matkan hinta 755 mk.
Tuomen auton ja Erkki Ahon
hyvässä kyydissä.

Lähemmin Ester Lopenen,
Lempäälä puh. 750 457

SAKKOLAN
KIRKONKYLÄN
NUORISOSEURA R.Y:N
VUOSIKOKOUS

pidetään Tampereen Hervan-
nassa Pokkisella (os: Lind-
forsink. 16 A 35) lauant. 8. 2.
1992 klo 13. Esillä sääntöjen
määräämät asiat.

Tervetuloa Johtokunta

IN MEMORIAM Toivo Koiranen

Laps Karjalan nyt hän levon saa.
Luona Luojan uusi kaunis on kotimaa.

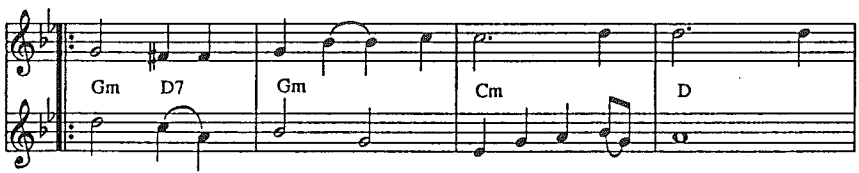
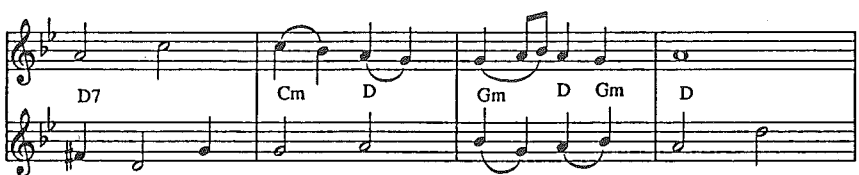
Päättynyt vierahissa vaellus
ja edessään loistaa jo Herran kirkkaus.

Ennenkin tahtoonsa tyytyen
Soi kunniaksi Luojan myös virtensä viimeinen.

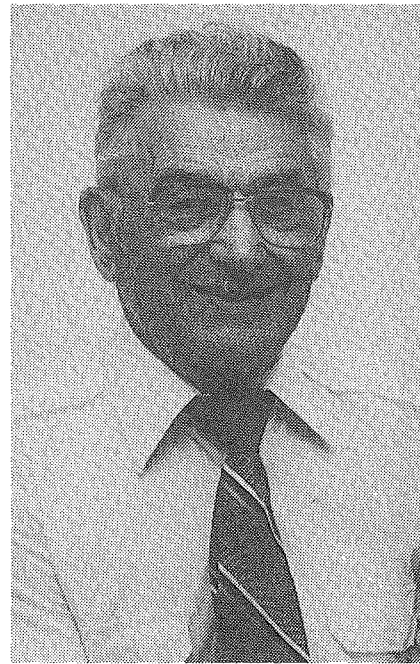
Lapsensa Herra on noutanut,
matkaa tehneen purren perille soutanut.

Taakse jää kaipausta Karjalaan,
hän Jumalan kun maahan nyt pääsee asumaan.

Me siunauksin sun saatamme
ja Kunniaksi Luojan myös virtemme veisaamme.

kahdelle soolosoittimelle, soitustiestys Isäni, Toivo Koiranen-muistolle 13.1.1992. Antti

Isäni Toivo Koiranen Sakkolan Sipilänmäeltä nukkui ikiuneen Lempäälässä 11. 1. 1992. Tavanomaisen muistokirjoituksen asemesta olemme perhepiirissä tiivistäneet ajatuksiamme alla olevaan muistosävelmään. Näillä sävelillä saattelimme isäni viimeiselle matkalleen Lempäälän Pyhän Birgitan kirkossa 1. 2. 1992.

Soi kunniaksi Luojan on aina ollut meille läheisille se virsi, josta on heijastunut poisnukkuneen rakkaan elämänsäsenne. Sen tunnemme hänen rikkaaksi hengenperinnökseen.

Antti Koiranen

KUOLLEITA

Hulda Helena Tarmila o.s. Puolakka syntyi 17. 2. 1909 Sakkolan Petäjärvellä. On kuollut Kalvolassa.

Jooseppi (Josi) Ruottunen syntyi 19. 6. 1904 Sakkolan Haparaisissa. Kuoli 14. 10. 91 Lempäälän terveyskeskuksessa. Siunaus 26. 10. Lempäälän kirkkomaahan.

Jukka Viskarin muistolle

Jukka O. Viskari syntynyt 18. 12. 1954 Orivedellä. Nukkui ikiuneen Helsingissä Meilahden sairaalan sydänosastolla 4. 12. 1991.

IN MEMORIAM

Silmämme kostuvat kyynelistä, kun ajatuksemme siirtyvät häneen ja hänen poismenonsa. Jukan ajallisesti lyhyt elämä oli sairautta ja surua aina lapsuudesta saakka. Äitinä ja isänä olimme hänen tukenaan kaikissa vaiheissa aina hänen kuolemaansa saakka.

Tänään, hänen poismenonsa jälkeisinä hetkinä tyhjyyden tunteen ollessa vallitseva olotila, olemme joutuneet perimmäisten kysymysten äärelle: olemmeko milloinkaan ajatelleet sairasta ja meille rakasta poikaamme niin voimakkaasti kuin juuri nyt? Kynttilät palavat hämärässä huoneessamme. Jukka-poikaamme rakkaus ympäröi meidät. Viimeiseen asti hän toivoi pääsevänsä Jouluksi kotiin niiden ihmisten luokse, joita hän koko mielellään rakasti. Turvaan tuttuun ympäristöön, tuttuun elinpiiriin viettämään Jeesuksen syntymäjuhlaa. Kotiin hän pääsi — taivaan kotiin, sinne missä ei ole murhetta ei surua.

Jukka-pojallamme oli hyvin valoisaa luonne. Valoisan olemuksensa sisälle hän kätkei voimakkaasti tunne-

pitoisen ajatusmaailman. Sitä todistavat kaikki hänen säveltämänsä ja sanoittamansa laulut, maalaukset ja piirustukset. Jukan taiteellinen luonne tuli usein esille kotioiloissa sen lyhyen elämänsä aikana, jonka saimme yhdessä viettää. Hän jätti jälkeensä rikassisältöisiä ja syvällisiä ajatuksia. Surut hän kätkei sairaaseen sydämeensä.

Kotona on hyvin tyhjää nyt.

Vähän ennen kuolemaansa kysyi Jukka-poikaamme: "Isä, miksi meille tehtiin niin kuin tehtiin?"

Ei ollut hyväksi hänelle ne teot, jotka Oriveden kunnalliset päättäjät aiheuttivat Niemenmäen maatilakaupassa kunnan käyttäessä etuosto-oikeutta juuri sukupolvenvaihdoksen kynnyksellä. Oliko kunnan etu ja

hyöty tärkeämpi kuin sairaan, tulevan isännän, kuntalaisen parempi toimeentulo ja elämä?

Ehkä siellä jossakin hän saa vastauksen kysymykseensä: "Isä, miksi meille tehtiin niin?"

Virkailijoiden, vastuuhenkilöiden ja kanssaihmiesten pitäisi aina muistaa, että asioimassa oleva henkilö saattaa olla samankaltaisessa tilanteessa kuin oma poikaamme. Monet henkilöt aiheuttivat sanoillaan ja koledellaan sairauden etenemistä. Kotona poikaamme murhemiellelän sitten kertoi, kuinka se ja se virkailija häntä loukkasi syvästi.

Jukka-poikaamme ajatellessamme tuntuu nyt kuin olisimme menettäneet oksan perhepuustamme. Mutta jos Jumala suo, kasvu jatkuu sittenkin. Tuleva Inkeri-äiti odottaa Jukalle lasta, jota isä itse ei saanut nähdä. Sen Jukka aavisti syksyllä.

Jumalan rakkaus on usein yllättävää: Meille hän lahjoitti kyyneleitä.

Jukka ehti kerran käydä Sakkolasessa. Hän näki juurensa, mieltäni luonnon ystävänä Suvannon seudun kauniisiin maisemiin, ja sanoi: Isä, voi kun päästäis tänne elämään. Hänen laulunsa sanat kertovat meille, miten hän tunsi karjalaisuutensa vielä kolmannessa polvessa.

Siunauksin, odotuksin

Isä-Samppa

Karjalan kaipuussa kasvanut oon

Lapsuuteni kasvoin kaipuussa Karjalan. Vanhempien muistot kipeinä koskettivat. Murre ja tavat, Karjalan luonne, mieleeni painuivat, tarinat olivat kuin kauneinta satua.

Aikaa kului, vartuin ja huomasin: vieras olen täällä vielä tänään itsekkin. Kuvittelin Suvannon, Laatokan rannat, aitat ja pellot ja tiet. Siellä mun paikkani parempi ollut lie.

Luonteeni kuuluu kauas Karjalaan. Ihmiset vieraat täällä elävät tavoillaan. Heillä ei tunnetta, tuskaa, ei kaipuuta, elämän arvokkuutta. Karjalan luonteen lahjaksi saanut oon.

Karjalan kaipuussa minäkin kasvanut oon. Olen kolmannen polven siirtolainen. Kuvittelen Suvannon, Laatokan rannat, aitat ja pellot ja tiet. Siellä mun paikkani parempi ollut lie.

Jukka Viskari

Ruusupilvet Kiviniemen kosken yllä

Meidän perhe asui Sakkolan Kiviniemessä vuosina 1925—34.

Valkjärveläinen isäni, Antti Lemmetty, oli nuorena miehenä aloittanut menestyksekkäästi kiesien ja rekien valmistuksen Uudellamaalla, Orimattilan Pennalassa — valkjärveläiseen tapaan.

Sinne hän vei nuorikkonsa, kivennapalaisen Ida Pyykön. Lapsia syntyi Pennalassa kaksi, minä ja veljeni.

Mutta autojen ilmaannuttua maanteillemme yhä enenevässä määrin perheen oli etsittävä uusia elinmahdollisuuksia. Katseet kääntyivät takaisin kotiseutuun, Karjalaan, nyt Kiviniemeen, joka sijaintinsa vuoksi olisi sopiva paikka liiketoiminnalle.

Isä oli uutuuksien mies ja hän valitsi myyntiartikkeleikseen radiot, grammofonit ja polkupyörät. Äiti puolestaan kätevästi ihmisenä opetteli Lahdessa kirstujen eli ruumisarkkujen verhoilutaidon ja muut siihen alaan liittyvät niksit.

Niinpä Kiviniemessä tupakeittiösämme keskellä lattiaa oli aina avoin, osittain verhoiltu ruumisarkku, jonka ympärillä äiti hääri ja lapset telmivät. Meille se oli yhdentekevä laatikko, mutta naapurin lapsia se kammosti.

Kiviniemessä syntyi kaksi nuorempaa sisartani ja täällä me nyt kolmissin kostutamme sakkolalaisia juuriamme.

— — —
Siis minun varhaisimmat lapsuusmuistoni Karjalasta ovat Kiviniemen kosken rannalta. Poimin niistä teille yhden.

Kuka teistä on kulkenut sillä kosken valkealla riippusillalla ennen talvisotaa? Nostakaa kätenne. Aika moni. Ja te, jotka ette ole tehneet sitä, olette varmaankin nähneet valokuvia sillasta ja voitte kuvitella kävelevänne sillä. Eikö niin?

Menkääpä nyt sinne! Tulette juuri eteläsuunnasta Valkjärveltä päin koh-

ti Kiviniemen keskustaa. Kuulette jo kosken soiton ja näette vesimassojen syöksyvän sillan alitse.

Mutta ennen kuin alatte ylittää siltaa, pysähtykää hetkeksi ja katsokaa kosken yli sen vastakkaiselle rannalle, mutta hieman vasemmalle.

Siellä nuoren männikön takana noin viidenkymmenen metrin päässä rannasta teidän pitäisi nähdä pitkäomainen punainen talo, jonka molemmat päädyt ovat hauskaasti kääntyneet koskelle päin, niin että päätyikkunat katselevat uteliaina sillalla kulkijoita. Siis teitänkin.

Jos katsotte oikein tarkkaan, niin teidän pitäisi nähdä pienen tyttösen istuvan avokuistin portailla. On helvuntai 1929 ja tyttönen olen minä. Olen kuusivuotias.

Tässä istun portaalla pyhäkolttu päällä mieli täynnä odotusta. Tänään pääsisin elämäni ensimmäiselle autoretelle.

Mutta jatkakaa te matkaa sillalta koteihinne, omiin helluntaipuuhiinne. Eihä teil oo aikaa koko päivää siin seisoo ja minnuu katsoo, onha teil muutakii tekemistä. Saanhan mie haastaa teil tääl Sakkola muisteloil-las nyt kuuskymmentkaks vuotta myöhempää millane siint meijä automatkast tulj.

— — —
Isäni serkulla, Valkjärven Naumalan Toivo Virolaisella oli yksi pitäjän ensimmäisistä autoista. Toivo-setä ja isä olivat hyviä kavereita. Juttu ja leikinlasku luistivat ihan itsestään, kun he velmuilivat keskenään. Toivo-setä oli lastenkin mielestä jännittävä, sil-

lä Virolaisella valmistettiin — limonaattia! Siellä harjoitettiin kauppaliekettä kuten meilläkin. Mikä olikaan hauskeempaa kuin että Toivo-setä pyysi meidät ajelemaan ja sukuloimaan ja haki meidät uudella Fordillaan. Se punainen limonaati kangasti myös.

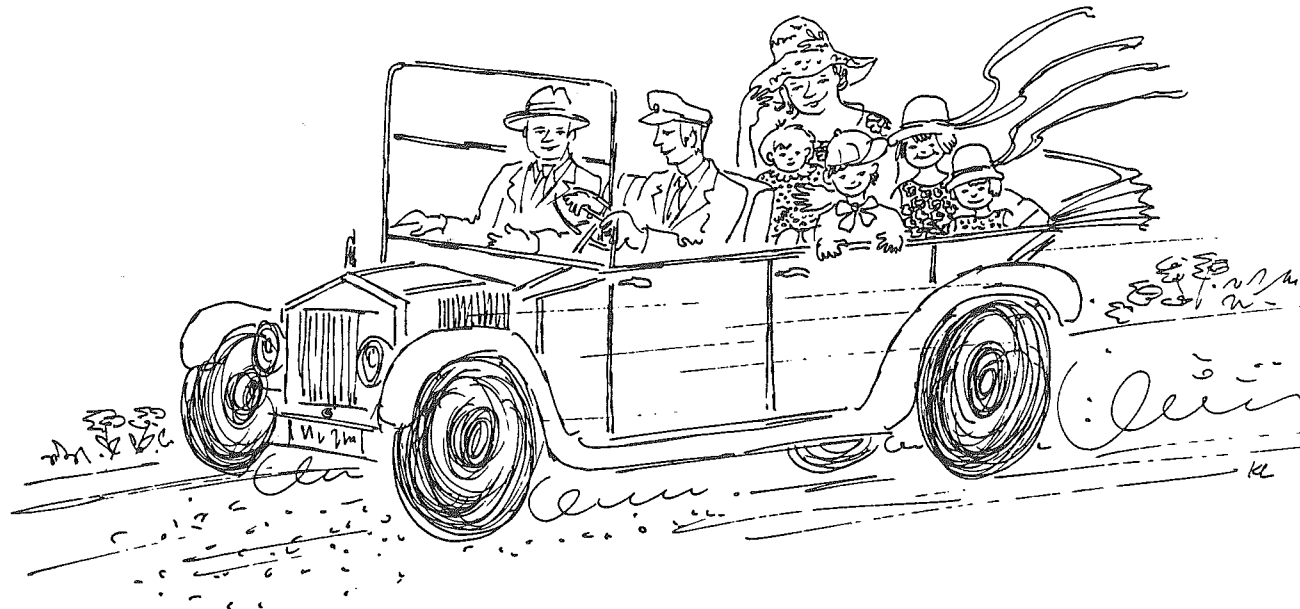
Tuoltapa hän jo ajaa porhaltaa siltaa pitkin ja kohta pyöräyttää autonsa portaitten eteen ja töräyttää torvellaan. Nuoremmat sisaruksetkin kirmaavat kuistille autoihmettä katsomaan. On kumma vekotin!

Lapset ovat lähtöön valmiita. Äitiä ja isää pitää vielä odotella. — Nyt äiti saapuu. Ah, miten kaunis ja hieno hän onkaan! Hänellä on harmaa muodinmukainen kävelypuku, suuri vihreä lierihattu joka siivilöi aurin-gonvaloa kasvoille ja vihreät suippokärkiset nappikengät! Pusero on avokaulainen, vihreää silkkiä suurin punaisiin ruusuin. Ihailen häntä.

Entä me lapset? Minulla on uusi valkopohjainen musliinimekko, jossa punaisensuloisia ruusuja. Nelivuotiaalla Katri-siskolla ja parivuotiaalla Betty-siskolla on myös valkopohjaiset musliinikoltut, mutta — ruusut ovat paljon pienempiä. Isommilla tytöillä on olkihatut, joiden nauhat liehuvat hauskaasti tuulessa. Viisivuotiaalla Keijo-veljelläni on vihreä lippalakki ja leuan alla rusetti. Nappikengät kaikilla!

Isäkin saapuu vähän tohkeissaan pyhäputsissaan filttihattu päässä, mutta hän jää varjoon perheensä korkeuden rinnalla. Hän on kuin tumma lampi, josta me muut värikkäinä kuvastumme taivaan sinen kanssa kilpaa.

Toivo-setä tarttuu auton edessä olevaan kampeen ja kiertäisee sitä muutaman kerran. Äiti ja lapset istuvat valmiina takapenkillä. Auton kuomu on vedetty alas niin että automobiili on muuttunut ilmavaksi avoautoksi.

Puks-puks-puks-trata tata taa... ja moottori lähtee päristen käyntiin. Fordi tärisee, isä hyppää etupenkille ja Toivo-setä ratin taakse. Hän paiskaa tomerasti oven kiinni ja kuin noituu kulkuneuvon liikkeelle. Ettäs osaakin!

Käännymme kosken ja petäjikön vieritse kulkevalle ulosmenotielle, josta auto ponkaisee isolle maantielle sillanvartijan tuvan kohdalla ja kääntyy oikealle riippusillalle.

Silta keinuu hieman kun auto hitaanpuoleisesti ylittää sen suoden meille hieman enemmän ihailuaikaa. Vasemmalla näkyy junasilta kaari-neen. Tuuli pääsee nyt vapaasti liehuttamaan hattuni nauhoja, ja äidin on varmuudeksi tartuttava ison lierihattunsa reunaan estääkseen sitä kar-kaamasta koskeen.

Moottorin hyrinänkin läpi kuuluu kosken pauhu. Huikaisevan lähellä. On kuin Ahti itse kurkottaisi kättään ja tahtois vetää meidät pyörteisiinsä. Ei sentään. Alkukesän aurinko täyttää tienoon, ei näkyvää pilven hälvää retkeläisten mielissä. Vain sielun pohjalla kutittavaa seikkailumiel-tä.

Vauhti on matkan parasta. Liike, tuuli ja odottavan avoin mielentila. Punaista limonaattia saadaan kohta. Vauhdissa lennähtää veljeni lippa-

lakki maantielle ja jää hiekalle kuin vihreä kilpikonna. Hyvä ettei lentänyt koskeen. On peruutettava ja poimittava se. Matka on ilon ja ihmetelyn juhlaa aina kunnes...

tullaan Perkiönmäkeen. — Vielä on kolmisen kilometriä Naumalaan. Tie nousee jyrkkänä ja kivikkoisena, sateiden kouruttamana, eikä suinkaan vastaa Fordi-auton toivomuksia.

Hetken kiivettyään se pysähtyy. Puh-poks ja niks, se sanoo ja kieltäytyy jatkamasta omin voimin. Toivo-setä vetää käsijarrun päälle ja pyytää meitä nousemaan tielle. Ehkä se lastin kevennyttyä olisi halukkaampi.

Mutta ei. Se vikuroi. Jätämme miehet sen kimppuun ahertamaan ja äiti lasten kanssa lähtee mäkeä alas-päin, siis takaisinmenosuuntaan, jossa tie on ruohikkoisempaa.

Nautimme kesästä. Leivo laulaa peltojen yllä. Äiti kävelee vihreissä nappikengissään hienosti jalkaterät hieman ulospäin. Minusta se on niin kaunista, että minäkin käännän sievästi jalkaterät ulospäin ja yritän sauttaa askeleeni äidin tahtiin.

Olen hyvin onnellinen!
Käännymme katsomaan miten miesten puuha edistyy. Eipä näytä olevan kehumista. Hikisinä he puhkuvat. Moottori tekee yhä tenää, ja

auto on saatava työntämällä mäen päälle. Hienosta asustaan huolimatta äiti ryhtyy avustamaan miehiä.

Minun tulee sääli äidin vihreitä nappikengkiä kivisessä maantien pölyssä ja hattukin pyrkii niskaan. Äiti kehoittaa meitä kävelemään mäen päälle. Sen teemmekin.

Mäen päälle päästyään vikuroiva autokin lähtee omin voimin liikkeelle ja vie matkalaiset perille.

Kokonaisuutena päivä väikkyi onnellisena päivänä limonaateineen kaikkineen, ja ilta-aurin-gon valaessa kultiaan Vuoksen suunnalta riippusilta keinuu tuudittavasti, kun Fordi ylittää sen tyytyväisen väsyneet matkailijat takapenkillään.

— — —
— Ja katsoha, nyt mie nään, jot talon päätylauvat on värjähynneet loh-punaisiks ja varjoisat sivut on niiko oisiit — viinipunasta vakosametti!

Ja jos sie, tänäpäivän, Kivniemes käyvässä, näät koske yläpuolel ruu-supunasii pilvii, ni nyt sie tiijät, mist nuo ruusuvärit on alkujaa kotosii.

Kerttu Lemmetty

Tämä tarina esitettiin Sakkola-juhlassa Orivedellä 3. 8. 91.

Suomalaisena Japanissa

Pekka ja Mirja Kuuppo ovat olleet lähetystyössä Japanissa pian 2 vuotta. Ensimmäiset 2 vuotta kuluvat kielten opiskelussa. Vuoden -92 alusta he sijoittuvat seurakuntatyöhön. He ovat Lähetysyhdistys Kylväjän lähetämiä. Pekka on taustaltaan karjalaisia isän puolelta, isänsä Tapio Kuupon, jonka entinen koti oli Sakkolan Vilakkalassa.

Tapio: Pekka, olet koulutukseltasi diakoni ja aviopuolisosi Mirja lastentarhanopettaja. Mikä antoi aiheen lähetystyöhön lähtemiseen kohdemaana Japani?

Pekka: Aivan konkreettinen lähetyskutsu, jonka saimme tammikuussa vuonna -87. Olimme ystäväme häissä ja samaisissa oli Lähetysyhdistys Kylväjän palveluksessa oleva Olavi Peltola vihkipappina. Häätilaisuudessa hän esitti meille lähetyskutsun, kutsuen meitä lähetystyöhön. Siitä meidän lähetysuramme alkoi. Koimme todella, että Olavi Peltolan kautta tullut kutsu oli Jumalan kutsu meille lähetystyöhön.

Mirja: Me keskustelimme myös muista maista kuin Japani, mutta koimme rukoiltuamme sijoituksemme puolesta, että meidän paikkamme on Japanissa. Japanissahan on esim. Japanin suomalainen koulu, jossa meidän 8 vuotias Samuel käy koulua. Tämä oli yksi niistä tekijöistä, joka vaikutti siihen, että halusimme lähteä Japaniin.

Tapio: Tarvitaanko Japanissa lähetystyötä?

Pekka: Kyllä Japanissa tarvitaan lähetystyötä, jossa on kysymys ilosanoman levittämisestä, syntien anteeksiantamuksesta ja iankaikkisesta elämästä Jeesuksessa Kristuksessa. Japani, jos mikään on lähetyskenttä, sillä 123 miljoonaisesta väestöstä vain 1 % on kristittyjä.

Tapio: Millaista työ Japanissa on?

Pekka: Lähetystyö Japanissa on yhden yksilön tavoittamista eikä

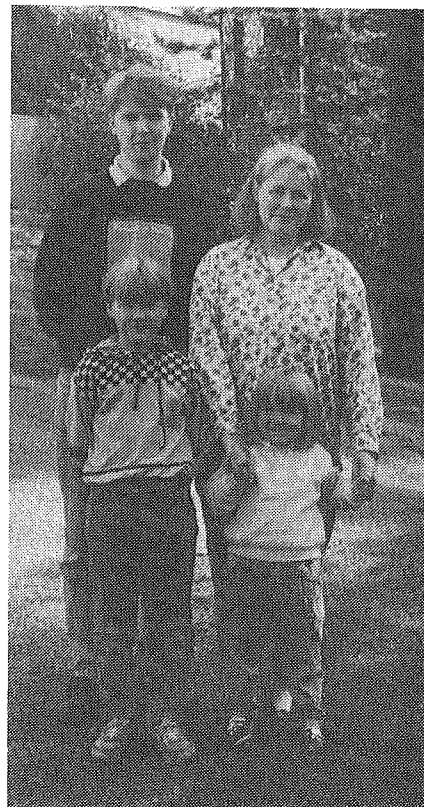
suurten joukkojen kokoamista. Lähetetti joutuu usein tekemään kauan työtä ennenkuin yksi ihminen ottaa kasteen vastaan. Vaikka työ Japanissa on vaikeaa ja vaivalloista, niin siellä on mahdollista julistaa evankeliumin sanomaa Jeesuksesta ja kertoa hänestä ihmisille. Tavoittamisen vaikeus ja ihmisten voittaminen Kristukselle tietysti painaa monien japanilaisten kristittyjen mieltä.

Tapio: Kun te olette Lähetysyhdistys Kylväjän lähettäminä niin mikä on tällainen konkreettinen toimintaedellytys, että te olette voineet lähteä lähetystyöhön Japaniin?

Pekka: Meidän lähtömmehän teki mahdolliseksi se, että me olemme kirkkomme virallisen lähetysjärjestön Ev.lut. Lähetysyhdistys Kylväjän lähettäminä Japanissa ja meitä sekä rukouksin ja taloudellisesti tukee 3 nimikkoseurakuntaa Siilinjärven, Heinolan kaupungin ja Simpeleen ev.lut.srk:t. Toinen erittäin tärkeä tuki työllemme on lähettäjärengas. Meillä on noin 180 hengen lähettäjärengas, joille me lähetämme muutamana kerran vuodessa rukouskirjeen ja kerromme heille kuulumiset työstämme Japanissa ja kirjoitamme myös rukousaiheita, joiden puolesta lähettäjät voivat rukoilla. Lähettäjät ovat todella tärkeä tuki työssämme. Lähetystyö on tavallaan tiimityötä, jossa lähetystyöntekijä on osa suurempaa seurakuntaa, joka rukoo evankeliumin leviämisen puolesta. Koemme, että ne ihmiset, jotka ovat lähettäjärengasassamme, ovat vähintäänkin yhtä tärkeällä paikalla kuin me, kun he muistavat meitä ja Japanin kansaa rukouksin.

Mirja: Lähettäjärengas tuottaa tuki on noin 80 % Kylväjän saamasta taloudellisesta tuesta kohdallamme.

Tapio: Mirja, haluaisin kysyä sinulta, että miten teidän perheenne on sopeutunut moniin uusiin olosuhteisiin ja muuttoihin opiskeluaikana

Pekka ja Mirja Kuuppo lapsineen.

niin Suomessa, Englannissa, Norjassa ja nyt sitten Japanissa?

Mirja: Tietenkin uusiin olosuhteisiin sopeutuminen on ollut perheelle ajoittain vaikea asia, mutta toisaalta kun olemme perhe, voimme tukea toinen toistamme. Olemme todella kiitollisia siitä, että meillä ei ole ainakaan vielä tapahtunut niin, että olisimme perheenjäsenenä etäännyneet toisistamme, vaan olemme läheisempiä kuin ennen.

Tapio: Mitenkä erilaiset käytännön asiat ovat järjestyneet perheen kohdalla Japanissa?

Mirja: Lähetysyhdistys Kylväjä on hoitanut käytännön asiat erinomaisesti. Meidän Ruuthan on japanilaisessa lastentarhassa ja Samuel suomalaisessa koulussa. Aluksi he molemmat aloittivat tarhassa ja silloisena päiväkodin johtajana oli Anna-Maija Uski ja suurelta osin hän aut-

toi Samuelia ja Ruuttia sopeutumaan uusiin kuvioihin. Lisäksi muut lähetitoverit aluksi täällä auttoivat meitä ostosten teossa ja kaikissa mahdollisissa käytännön pulmissa. Meitä ovat myös auttaneet norjalaiset, sillä olemme työyhteydessä Norjan luterilaisen lähetysliiton kanssa. Pekka Kuupon perhe on käynyt vuonna -87 syksyllä lähetyskurssin. Vuonna -89 he ovat olleet ½ vuotta Englannissa kielikoulussa. Vuoden -89 loppupuolella he ovat olleet myös Norjassa 3 kk:ta kieltä opiskelemassa.

Tapio: Miten tämä Japanin kielikouluvaihe on sujunut? Olette olleet nyt 1½ vuotta opiskelemassa Japania, joka on yksi maailman vaikeimmista kielistä.

Mirja: Kielen opiskelu on kuin portaikko. Välillä tuntuu, että oppii paljonkin ja välillä ettei edisty juuri ollenkaan. Ehkä Japanin kielen opiskelussamme näitä tasanteita on ollut useastikin, ja esim. ensimmäiselle portaalille astuminen oli hyvin vaivalloista. Kuitenkin nyt pystymme jonkinlaiseen päivittäiseen keskusteluun, mutta mitään syvällisempää, monimutkaisempaa emme vielä pysty ymmärtämään tai saati sitten keskustelemaan, vaikka olemme opiskelleet 1½ vuotta.

Tapio: Mirja, millainen on sinun mielestäsi lähettäjien, lähettäjäpiirien ja seurakuntien merkitys teille?

Mirja: Kun olemme täällä Japanissa ja meillä on toistaiseksi hyvin vähän ihmiskontakteja, niin rohkaisu millä tavalla se sitten tuleekin, on hyvin tärkeää meille. Kaikenlaiset viestit, kirjeet ja kortit sekä puhelinsoitot ovat hyvin tärkeitä. Viime jouluna monet ihmiset lähettivät meille paketteja, se tuntui hyvältä. Se oli erillainen joulukuusi kuin aikaisemmin. Monesti täällä Japanissa tuntuu siltä, että ystävien esirukoukset kantavat meitä. On myös suuri asia, että joka sunnuntai nimikkoseurakunnissa meitä rukouksin muistetaan.

Tapio: Pekka, mitä voisit kertoa lähetyskunnan toimintamuodoista, tavoista ja kirkkostanne Japanissa tänä päi-

vänä?

Pekka: Yksi tärkeä toimintamuoto lähetyksellä on lastentarha- ja lapsityö. Sanotaankin, että monet niistä japanilaisista, jotka ovat tulleet kristityiksi, ovat jo lapsuudessaan kuulleet Jumalan sanaa. Esim. tämä meidän Länsi-Japanin ev.lut.kirkko on 36:n srk:n kirkko ja jäseniä on tässä meidän kirkossamme 2850. Keskivertoseurakunta meidän kirkossamme on noin 40:n jäsenen seurakunta. Tietysti tässä on otettava huomioon, että jotkut seurakunnat ovat lähes 400 hengen seurakuntia ja jotkut sitten 10—20 hengen seurakuntia. Riippuen seurakunnasta jumalanpalveluksessa saattaa olla toistatonta henkeä tavallisena sunnuntaina ja ihan pienemmissä vain muutama 3—5. Japanissa työ on vaivalloista, tavoitetaan lähinnä yksilöitä eikä suuria joukkoja. Yksilötyö, yksilöitten tavoittaminen, perheiden tavoittaminen ja lasten tavoittaminen onkin hyvin tärkeää. Lähetit voi tavoittaa japanilaisia myös esim. englannin piirien, erilaisten naisten piirien ja ruokapiirien välityksellä. Japanilaisethan ovat hyvin kiinnostuneita kaikesta mikä liittyy ulkomaalaisiin ja ovat hyvin halukkaita oppimaan uusia asioita. Näiden asioiden yhteydessä ja niiden kautta voidaan viedä evankeliumia eteenpäin.

Tapio: Pekka, olet matkoillasi tuntenut ikävää, kaihoa ja ehkä juurettomuuttakin. Miltä nyt tuntuu, kun olet katsellut kotimaata vaikkapa Päijänteen rantamaisemissa Sysmässä vuosilomalla ollessasi?

Pekka: Täytyy sanoa, että tunteukset ovat olleet hyvinkin kaksinaiset. Ensinnäkin olen miettinyt sitä että kyllä meillä on valtavan hieno maa Suomessa. Me saamme olla kiitollisia siitä, että Jumala on meille näin ihanan maan antanut. Meillä on kallis luonto. Olen monasti ajatellut sitäkin että me suomalaiset voimme mennä tuonne metsään kävelylle ja kokea Jumalan läsnäoloa siellä hiljaisuudessa toisella tavalla kuin Japanissa, jossa on paljon ihmisiä.

Kysymykseen olenko tuntenut ikävää, kaihoa tahi ehkä juurettomuuttakin, niin voin kyllä vastata siihen, että näitä tunteitakin olen kokenut. Koen joskus olevani ei minkään maan kansalainen ja se ikävä on sitten semmoista, jota on joskus vaikea konkretisoida, että mitä se on. Tiettyllä tavalla kun on lähetystyöhön lähtenyt ja on jo nähnyt muutaman kulttuurin ja eri maan niin tulee ihan erilainen perspektiivi katsella näitä oman maan asioita. Jollakin tavalla silloin kun lähtee toiseen maahan ja asuu siellä pitemmän aikaa, niin irtautuu tästä kotimaastakin. Tämä kotimaakaan ei ole sillä tavalla kotimaa vaikka se on kotimaa. Ja tietysti siellä toisessa maassa voi kokea ikävää ja yksinäisyyttä johtuen ehkä siitäkin, että aluksi ei osaa kieltä niin hyvin eikä kontakteja pääse muodostamaan kielivaikeuksien takia. Kun ajattelen tätä ikävää niin varmasti me jokainen sitä tunnemme. Tärkeintä kuitenkin olisi, että meidän ikävämme olisi semmoista oikeanlaista ikävää, ikävää kaikkien hyvien asioiden puolesta ja ennen kaikkea taivasikävää. Jokainen me olemme tietyllä tavalla yksinäisiä tässä ajassa ja tietysti toivoisin että se ikävä meillä kaikilla kohdistuisi sinne taivaaseen, johonka jokaisen meistä Jumala on tarkoittanut pääsevän poikansa Jeesuksen kautta ja vain Hänen kauttaan yksin. Siellä ei sitten enää ikävää ja kaihoa tarvitse tuntea, sillä sinne Jeesus on edeltä mennyt valmistamaan sijaa ja sinne kotimaahan Jeesus verellään on vihkinnyt meille uuden tien ja tämä tie meille annetaan lahjaksi Hänen armostaan, anteeksiantamuksen lahjassa.

**SAKKOLAN
JUHLAT**
Tampereella
ensi kesänä
8. — 9. 8. 92.

Juurilla Sakkolassa

"Kun tunnet juuresi, tiedät, kuka todella olet." (Alex Haley)

Saimme tilaisuuden käydä juuriamme etsimässä 23.—29. 8. 91. Isämme on Sakkolasta, Vilakkalan kylästä.

Isämme ja nyt jo edesmenneet mummomme ja äijämme ovat kertoneet ihmeellisiä tarinoita Karjalan kunnaista. Mitä sitten näimme ja koimme?

Kun näkymä Sakkolasta avautui ja koko linja-autollinen lauloi sydämensä pohjasta "Karjalan kunnailla" ja varsinkin sanat "...missä Karjalan kauniin eessäin näin", tunsimme, kuin kuuluisimme tänne, tunsimme kuin olisimme palanneet juurillemme. Tästä olimme kuulleet paljon ja nyt tämän näki ja koki.

Näimme todella kauniin luonnon, pähkinät, joista paljon olimme kuulleet, ihmeelliset heinäsirot, lämpimän, kostean, pehmeän ilman, elokuun lopulla vielä lämpimän kesän, näimme kuunsillan Vuoksen tyynellä pinnalla, kalastajat "tuikkuineen" öisellä Vuoksella — mieliinpainuvaa lumoa.

Näimme isän kotitalon paikan, jota osoitti se, että maanpinta oli vähän kohonneena muusta pellosta, näimme isot laajat pellot, jotka olivat ilmeisesti laitumena, vanhat pihakuuset olivat vielä hengissä — jotkut tosin jo osittain kuivuneena, mutta nuo kuuset olivat jotakin konkreettista, joka yhdisti entisen ja nykyisen ajan. Näillä pelloilla ovat isämme ja isovanhempamme töitä tehneet, esi-isät ovat ne raivanneet tuskalla ja hiellä ja siinä ne kohta metsittyvät. Tällä paikalla ovat isä ja täti lapsena leikkineet. Tällainen laaja peltomaisema on ikkunasta auennut — painoimme sen sydämemme sopukoihin.

Näimme Vilakkalan kansakoulun

Juuriaan katsomassa Paula Tulento (vas.), isä Samppa Viskari, Jaana Taipale, Leena Rautanen sekä Jaanan poika Terho, äiti Eeva Viskari sekä Leenan tytär Sanna.

perustukset, tuon koulun, jossa isämme on kertomansa mukaan nauttanut opettajan kalossit lattiaan pahoin seurauksin. — Pojat ovat aina olleet poikia. Näimme Osuuskaupan perustukset. Yritimme sielumme silmin kuvitella sitä kyläyhteisöä ja elämää, joka Osuuskaupan liepeillä on ollut.

Näimme kirkon portaat, ihanat valkorunkoiset koivut kirkkomaalla, tyhjän sankarihaudan kuopan. Koimme vaikuttavan ehtoollisenvieton auringonlaskussa Mig-hävittäjien jylinän keskellä — sota oli käsinkosketeltavan tuntuksena läsnä: hävittäjien pauhu ja tasan 50 vuotta siitä, kun Sakkolan kirkko paloi. Elämä on kuitenkin jatkunut ja rauha tullut. Oli sydän kiitosta täynnä, kun sai karjalaisten ja veteraanien kanssa yhtyä virteen "Soi kunniaksi Luojan". Kaikesta kauhasta, vaikeista kohtaloista, vaivoista ja kärsimyksistä huolimatta, mitä karjalaiset ja sotaveteraanit ovat kokeneet, soi sävel kirk-

kaasti eikä katkeruudella enää tuntunut olevan sijaa. Nykyisen Gromovon pojat joukossa mukana täydensivät ajatusta, että se aika oli silloin ja tämä aika on nyt tätä elämää, jota elämme. Lehmät ympärillä ammuivat, koira juoksi jalkojemme juuressa.

Näimme sodan jäänteitä ja muistoja: käkkyräiset, haaroittuneet puut, juoksuhaudat, bunkkerin jäänteet, kivijalat, muistomerkit, piikkilangat, Taipaleen joen taistelupaikat. Saimme valaisevaa, itsekoettua historianopetusta paikanpäällä mukana olleelta sotaveteraanilta Heikki Yliseltä.

Näimme omin silmin suuren Laatokan, Viipurin, Monrepos'n, Käiksalmen, Taipaleen joen. Nimeltä tuttuja paikannimiä vilisi: Sipilänmäki, Kasarmila, Volossulantie, Heinälampi, mummomme kotikylä Kaarnajoki. Suvannon rannalla emme käyneet, me jälkipolvi, joka emme häpeäksemme jaksaneet perille saakka savivellissä tarpoa pimeässä, lämpi-

Perinnetapahtumassa

mässä, kosteassa metsässä, kuten entiset Sakkolan asukkaat, jotka innokkaasti lähtivät katsomaan entisiä uima- ja pyykinpesupaikkojaan — emme jaksaneet, intoa ei riittänyt, mutta näimme sen riemun, mikä heidän kasvoiltaan loisti, kun olivat päässeet uimaan ja koskettamaan Suvannon vettä ja sen hienoa rantahiekkaa.

Näimme nykyisen kurjuuden: ränstistyneet talot, hoitamattomat pihat, surkeat kuravelliset tiet — "Miks hyö ei oo maantieojjii auki pitänt, ko ne ol jo sillo teht? Esteri totesi. Näimme pimeän tavarankäytävien, kerjäläiset. Miksi näin on? Mitä kaikki voisi olla, jos sotaa ei olisi ollut?

Ja näimme kaipauksen ja kaihon kyyneleitä niillä, joille paikat olivat rakkaat ja tutut. Muistat sie... kaikui sieltä ja täältä. Ihmettelimme, miten kaikki yksityiskohdat voi muistaa vuosien jälkeen.

Paljon jäi näkemättä, mutta ottaen huomioon, kuinka lyhyt tuo matkamme oli, se toi sellaisia elämyksiä, ettei luultavasti miltään toiselta ulkomaanmatkalta saa, elämyksiä ja ajatuksia, jotka jäivät sydämeen, ehkä valaisemaan sitä kysymystä: kuka minä olen. Juurista taisi jokin pieni löytyä.

Kiitos isä-Samppa sinulle, että halusit meidät sinne. Ymmärrämme nyt paljon paremmin, kuinka vaikeaa on ollut luopua niistä kaikista ja jättää ne kaikki sinne vieraiden käsiin. Emmekä ihmettele, että palaat sinne aina uudelleen muistelemaan noita menneitä ihania aikoja. Toivoisimme voivamme lähteä vielä uudelleen tutkimaan juuriamme ja käyskentelemään samoja polkuja, joita itse olet kulkenut.

Mukavia matkaseuralaisia ja kuljettajaa kiittäen

Jaana Taipale
Leena Rautanen
Paula Tulento

Virkki-Käsityömuuseon lokakuun 1991 perinnetapahtumassa Sana ja Sävel ei jäänyt sen enempää sanan kuin sävelenkään suhteen kuolleeksi kirjaimeksi. Alku- ja tervehdyssanoissaan käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki tarkasteli erityisesti karjalaisen käsityöperinteen tähdellisyyttä ja esimerkillisyyttäkin. Virosta yhdenkin päivän Suomen matkailijat ovat löytäneet Virkki-Käsityömuuseon suuret kokoelmat ja tietämänsä mukaan yksi virolainen sen esimerkin innoittamana on parhaillaan ryhtymässä Tallinnaan perustamaan perinnekäsityömuuseota. Virolaisvierailijoilla muuten Virkki-Käsityömuuseossa on kielen puolesta etuna se, että käsityöneuvos Virkin "toinen kotimainen" kieli on viro, jonka taidon hän on visusti säilyttänyt 1930-luvun puolivälistä saakka, jolloin hän toimi Kehtnan kotitalouskorkeakoulun opettajana.

Sana ja Sävel-tapahtuman sanallisesti annista vastasi lisäksi Laura Virkki-Kososen pakina karjalaisesta kasku- ja sutkauserinteestä. Jo vuodesta 1964 lähtien hän ovat koosteet: Ilo pintaa vaik syän märkänis, Kielkakkaraa, Naura makiast meijä mukana olleet karjalaisten suosikkeja. Näinä päivinä kaskuperinnettä on ilmestynyt riemastuttamaan Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kustantama Ilokonti.

Tullihallituksen pääjohtaja Jermu Laine ja hänen monitoimipuolisensa Terttu puolestaan kertoivat omas-

ta teoksestaan: Elämän kokoinen kumppanuus. Yhdessä on eletty lähes 40 avioliittovuoden aika. Elämää ei ole pelätty eikä pysähtyneisyyteen ole pitäyditty, vaan mukaan on hyppäty rohkeasti.

Osastonsihtööri Leila Renfors esiintyi esitellen Virkki-Käsityömuuseon Itse tuon sanoiksi virkki-julkaisusta II käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkin Aunuksen ja Viron vuosien heimotyötä.

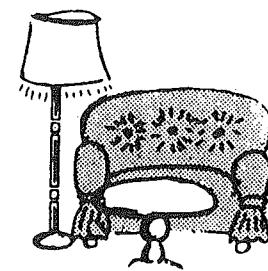
Varatuomari Lempi Hartikan valloittavat voimistelu- ja yhteislauluosuudet ja laulajatar Lahja Hämäläisen laulutulkinnat mm. Eino Leinon runojen sävellyksistä toivat perinnetapahtumaan omat rikastuttavat sytykkeensä.

Ex-päätoimittaja Boris Karpelan matkakuvauksella Itä-Karjalan retkestään kilpaili tapahtuman ykkösannista.

Jo mainitun Virkki-Käsityömuuseon ja karjalaisuudesta kiinnostuneiden ystävien joukkoa täydensivät mm. toimitusjohtaja Irja Liuksiala, toimittaja Marjatta Hervo ja Irma Ahlgren, sairaanhoitaja Irja Särkijärvi sekä Viljo Purontaus ja muotitaiteilija Riitta Immonen vain muutamia mainitaksemme.

Runsaan käsityö- ja kulttuuriperinteen keskellä pidetty Sana ja Sävel huipentui yhteislaulujen ja muistelujen lomassa kahvitarjoiluun. Ulkona jo hämärtyvässä päivässä pälyiltiin Pohjantähden alla tälle ja tuolle puolen Suomenlahden.

Zuli Tarhonen

Verhoiluliike

AAPRO KIISKI

41490 Niemisjärvi
☎ (941) 845 724

Hankasalmi

Taipaleessa

1. 8. 1991

Retki Sakkolaan 30. 7. — 2. 8. oli sikäli mielenkiintoinen, että nyt tavattiin talvisodan aikuiset vastapelurit siellä. Matkan järjestäjänä oli meillä jo monta reissua kokenut Esko Kallonen, jolla jo oli alalla rutinua. Tapaamispuolen järjestelyt oli hoitanut noitermaalainen Heikki Karttunen yhdessä venäläisen Dimitri Orenghovin kanssa, joka myös toimi tulkkina. Heikki oli nähnyt paljon vaivaa, järjestäessään tuntemattomina haudatuille suomalaisille sotilaille muistoristin. — Vielä päätteeksi kenttäaterian entisen lossin rantaan tapaamisen jälkeen. Itse en kylläkään osallistunut siihen, sillä tahdoin näyttää perheelleni Kirvesmäen tukikohdat, missä jouduin talvisodan aikana olemaan. Siellä oli kuitenkin kaikki niin paljon muuttunut, että olisi pitänyt olla ainakin kaksi päivää aikaa löytääkseen kaiken. Vain Mustaoja näytti olevan entisellään, vaikka senkin tienoot peitti jo sankka metsä.

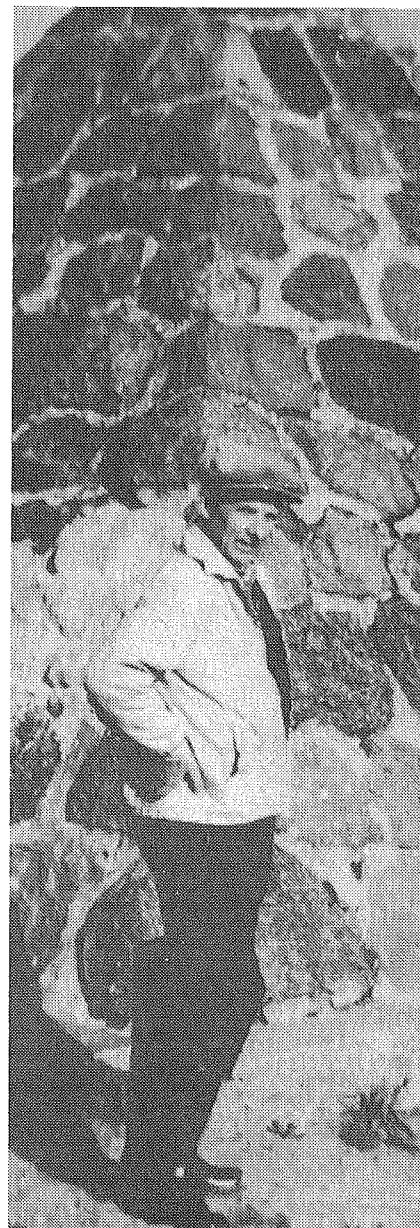
Lähdimme heti illalla 30. 7. Ojanimestä kohti Taipaletta Elli, Uuno, Esko ja minä. Tarkoituksena löytää venäläisten talvisodassa kaatuneilleen sotilaille pystyttämä muistomerkki. (Veljeshauta, niinkuin heidän kartoissaan asia ilmaistaan.) Tiehän on sinne jo monesti selostettu, melkein rakennusten peruskivetkin lukien, jote jätän tämän puolen väliin. — Kuitenkin tunsin sisimmässäni oudon sykähdyksen kun näin Sipilänmäeltä yli Suursuon Karholan ja Kurikkalan laajat viljelysaukeamat. Nämä tulivat minulle tutuiksi lapsuus ja nuoruusvuosiltani. Ei siellä näkynyt enää taloja, ei latoja, tai mitään muutakaan menneisyydestä kertovaa.

Loppumatka Vilakkalasta Terenttilään oli paikka paikoin huonokuntoista tietä. Kuitenkin kuivan kelin ai-

kana Lada mennä puikkelehti kumasti perille, sillä venäläinen kuski tuntui omaavan huonontien ajotaidon. Siinä olivat iskunvaimentajat lujiilla, — mikäli siinä enää semmoisia olikaan. Joskus tuntui, että matkustajan takalisto oli ainut iskunvaimentaja.

Venäläisten veljeshaudan muistopatsas valkoisine marmorilaattoineen löytyi helposti. Se oli noin 200 m siitä tienmutkasta vasemmalle metsän reunassa, mistä lähtee tie Koukunnien lietteille ja Kirvesmäkeen. Patsaan yläosassa oli Neuvostoliiton vaakuna ja alhaalla nämä 7—8 valkoista marmorilaattaa venäjän kielisine kirjoituksineen. Alue oli aidattu, mutta muuten hoito oli jäänyt jonkinverran retuperälle. Aitauksen sisäpuolelta oli yhdestä nurkasta viikatteella yritetty heinikkoa siistiä, mutta homma oli jäänyt kesken. Kuitenkin tässä piti talvisodan aikaisten vastapelureiden tavata 1. 8. 91, niinkuin myös tapasivatkin, ja silloin tätä oli jo enemmän siistitty.

Suomalaisten hautakumpua emme illalla löytäneet. Tämän löysi seuraavana päivänä Heikki Karttusen johtama ryhmä Terenttilän tukikohtaneljästä, mihin he pystyttivät kuparilaatalla varustetun näyttävän ristin. Nämä olivat taistelukentältä kerättyjä talvisodassa kaatuneita suomalaisia, joita ei voitu tunnistaa. (Tunnistetutuhan lähetettiin kotipitäjiensä sankarihautoihin haudatuiksi.) Tuntemattomana haudattuja oli erittäin tietojen mukaan 126 sotilasta Taipaleen taistelualueelta kerättyjä, mikä kylä tuntuu uskottavalta. Olihan Laurilan rykmentin hautausosasto värikki Pohjosen johdolla jo 30. 7. 42 haudannut 63 suomalaista vainajaa, joille he pystyttivät muistoristin. Terenttilän suo ja Kirvesmäki kätkevät

Joutselän taistelun muistomerkki, taistelu käytiin 1555. Kuva saatu Taipaleen venäläiseltä sotaveteraanilta 1. 8. 91.

vielä omat kaatuneensa, joita ei ollut helppo löytää sodan runtelemaasta maastosta. Mehän ErP 6 lähdimme sieltä 11. 2. 40. Meidän tilallemme tuli Polónin Pataljoona, joka oli sen jälkeen kärsinyt siellä raskaita tappioita.

1. 8. sitten pitkä vuokra-auto jono lähti Kiviniemestä kohti Taipaletta. Ei siinä kovin monta talvisodan veteraania näyttänyt olevan, mutta oli muuta suomalaisyleisöä kyllä aika reippaasti. Etulinjan miehistä tunsin

vain Patjan Sulon, joka siellä haavoittui 21. 1. ja oli nytkin invalidina mukana. — Ikävä vain, ettei sinne saatu suomalaista linja-autokuljetusta, kun kerran venäläisetkin pääsivät linja-autolla perille. Loppu matkalla tuli Eskoa kuljettaneeseen autoon jokin vika, ja hän näytti, että menkää ohi vaan. Niin teimmekin, mutta kun näin, että takaa tulee venäläinen linja-auto sekä paljon pikkuautoja, missä uskoin olevan näiden seremonioiden järjestäjiä, niin annoimme niille tietä. Laskimme 5—6 autoa linja-auton jälkeen ohi, ennenkuin liityimme jonoon.

— Nyt puuttui taas kohtalo peliin, sillä perillä jouduimme pysäköimään venäläisen linja-auton välittömään läheisyyteen. He rupesivat tulemaan autosta alas, ja olivat jollain tavalla odottavalla kannalla, asettuen rivin tapaiseen. Ei näkynyt tulkkia, eikä suomalaisia vastaanottajia sillä hetkellä missään, ja siksi minä käytin tilaisuutta hyväkseni. En kuulunut mihinkään järjestelyportaaseen, mutta menin kiireesti heitä kättelemään, alkaen rivin alusta.

Eihän siihen yhteen linja-autoon ollut kovin paljon sopinut, mutta minusta tehtävä oli kovin mielenkiintoinen. Heillä oli kunniamerkit rinnassa (niinkuin oli minullakin) ja monella vaimot mukana. — Tässä tapasi aseveljet, joiden katseesta paistoi ns. asevelihenki yli rajojen. En huomannut yhtään kyräilevää, tai vihamielistä katsetta. Mehän teimme silloin meille kumpaisellekin uskotut tehtävät vain parhaamme mukaan. Nyt kohtalo soi vuosikymmenien jälkeen meidän tavata ystävinä, ei vihollisina ja tappajina.

Seremonioiden loputtua heidän veljeshaudallaan, jouduin venäläisten lehtimiesten ja kuvaajien pyöri-tykseen. Meidät asetettiin siinä käsikäin heidän muistomerkkinsä viereen, missä minä puristin samanaisesta kahden venäläisen aseveljen kättä. Tämä ei kylläkään kuvannut oikeata voimasuhdetta, mutta kuvasi kuitenkin asevelihenkeä yli rajojen.

Venäläisten veljeshauta Taipaleessa. Seppleenlaskussa Toini Karttunen ja Eero Kurikka 1. 8. 91.

Täällä eräs antoi kuvansa, joka oli otettu Joutselän taistelun muistomerkkin edessä. Tämä taisteluhan käytiin 1555, ja muistomerkki on suomalaisten pystyttämä. En silloin ollut täysin varma tuosta muistomerkistä, mutta varmistin asian kotona.

Heidän kanssaan meni siinä senverran aikaa, etten ehtinyt suomalaisten kaatuneiden muistomerkkin paljastuksen alkutilaisuuteen. Heistä ei monikaan tuntunut sinne lähtevän, vaikka matkaa oli noin 200—300 m. Ehkä ikä, tai tuon metsänreunan

kuoleman muistot tulivat, tulivat liian voimakkaasti mieleen, — kuka ties. Onhan meistä moni vielä vuosikymmenien takaa joutunut käymään osan tuosta sodasta uudestaan. Ei kuolevan soturin katse, oli se sitten oman tai vihollisen, lähde pois alitajunnasta milloinkaan, jos sen on joutunut tarpeeksi läheltä katsomaan. — Varjelkoon luoja isänmaatamme enää milloinkaan semmoiseen leikkiin joutumasta.

”veteraani”

Muistoja vuosikymmenten takaa

Kesällä -91 heinäkuun 16. päivä kävimme Sakkolassa. Olin nuorille oppaana, ja kerroin millaista oli ollut silloin kun minä olin ollut lapsi ja nuori. Millainen oli ollut Kirkonkylä ja kirkko.

Kirkko oli punainen puukirkko ja kivinen katto. Niin aina vanhat sanoivat. En tiedä mitä ainetta katto oli, mutta ei se tiilikatto ollut. Pohja piirustukseltaan ristikirkko. Sisältä väreiltään vaalea ja valoisa. Idän puoleisessa sakarassa oli alttari, ja lännen puolella pääovi ja raput. Pohjoisen puolella, eli maantien puolella oli naisten raput. Vastaavasti etelän puolella, Suvannon puolella oli miesten raput. Kellariin meni raput idän puolelta. Siellä oli lämmityslaitteet. Lämpö kirkkoon tuli käytävien kohdalla olleitten rutilöitten läpi. Silloin oli jo keksitty lattialämmitys. Tuntui se toimivan. Sakastiin oli ovi kirkon puolelta saarnastuolin takaa. Ulkoa oli raput ja ovi maantien puolella. Kellotapuli oli maantien toisella puolella mäen päällä. Kirkon sisällä oli parvekkeet. Eli: oli naisten parvi, mies-

ten parvi ja urkuparvi. Pääkäytävän yläpuolella oli isot ja kauniit kristallikruunut.

Minulle kirkon sisäpuoli on jäänyt siksi niin hyvin mieleen, kun pienestä tyttönä aloin käydä mummon kanssa kirkossa. Matkaa oli kolme kilometriä yhteen suuntaan. Se käveltiin, tai niinkuin mummo sanoi ”myö lipättii”. Olin kuin mummon muistina. Hän oli saanut Matti-veikoltaan ison ja kauniin virsikirjan syntymäpäivälahjaksi. Se oli mummolle mieleinen kirja. Kävi vain niin, että se unohtui muutaman kerran kirkkoon. Suntio, Kelon Ilmari sen aina toimitti hänelle takaisin. En tiedä kenestä aloite oli lähtöisin, mutta kun mummo varustautui kirkkoon lähtemään, minä olin aina mukana. Sen jälkeen ei kirja unohtunut.

Silloin papit pitivät pitkiä saarnoja. Kestivät reippaasti yli tunnin. Sen arvaa että lapsella kävi aika pitkäksi. Paikallaan piti istua, eikä saanut taakseenkaan vilkuilla. Siksi se kirkon sisäpuoli tulikin tarkkaan katsottua: tuli katsotuksi seinät ja kat-

to, kyllä ne muistiin jäivät. Samoin parvekkeen laidat. Me istuimme aina samassa paikassa. Naisten parvessa keskikäytävän laidassa oikealla puolella, toisessa penkissä. Mummo sanoi, että siitä näkyy pappi ja kuuluu saarna, samoin näkyy urut ja lukkari. Koskaan ei lähdetty kirkosta pois ennen kuin lukkari oli viimeisetkin soittonsa soittanut.

Se oli minusta se ainoa ja oikea paikka Sakkolan kirkossa, jossa istuin senkin jälkeen, kun mummoa ei enää ollut.

Siinä kirkossa minä pääsin ripille ja vihittiin myös avioliittoon!

Sellaista oli silloin. Entä nyt?

Ei ollut kehumista. Rauniot ja ympäristö surkeassa kunnossa. Alttarin puoleinen osa ja sakastin raput oli epämääräinen kivien sekamelska. Naisten puolen rappuja oli jäljellä, samoin miesten puolen raput, ne olivat aika hyväkuntoiset. Pääoven rapuista ei ollut jäljellä kuin ylätasanne, ei yhtään rappua. Talvi- ja Jatkosodan sankarihaudat on kirkon eteläpuolella. Haudat kasvavat isoja

Tämä valokuva on otettu kun päästiin ripille 29. 4. 1934. Papit olivat: Kirkkoherra Juho Silvennoinen, kappalainen: Arvo Liesmaa ja kanttori: Antti Kuisma, hän oli kevätpuolella sijaisena.

Virkki-Käsityömuuseon kaunis joulu

puta. Oli surkeaa risukkoa. Oli tarkoitus, että lasken sinne Poikamäeltä ottamani kukat, mutta eihän sinne voinut. Panin ne kirkon rapuille. Lähellä Vapaussodan sankarihautoja oli kaivettu iso kuoppa, ei se hautojen kohdalla ollut.

Koko kirkonkylä oli kovasti muutunut. Ei ollut kellotapulia, ei kunnantaloa, eikä kansakoulua, jota minäkin kävin. Maantienkin oli muutettu kirkon taakse pappilan pellolle. Toinen tie meni hautausmaan päältä läheltä kirkon raunioita.

Mutta: — Ne kakkara mänyt, mitkä kaivoivat maantien ja kansakoulun välillä, olivat vieläkin paikallaan. Samoin ne, mitkä kasvoivat kirkkomäessä ja joiden juuret olivat näkyvissä ovat paikallaan.

Ne näkyvät vieläkin.

Terveisiä tutuille ja tuntemattomillekin.

Tuulikki

Kotoa lähtö

Talviaamuun harmaaseen jää askeleeni lumeen sen, ja Vuoksen selkä suruihin soi elegiaa kohisten. Ja lumi leijuu hiljalleen varovasti kattaen, nuo orvot viime askeleet, suruiset, tuskaiset.

Martta Karvonen-Olesen

SANANPARSIA

Hyvä tuomas joulun tuopi, pahanuutti pois sen viepi.

Ilo ilman viinaa on teeskentelyä.

Joulu tuotiin jälleen perinteisesti Virkki-Käsityömuuseon Helsingissä Merikannontielle 29. 11. 1991. Koululainen Matti Kallio soitti hanurillaan joululauluja yleisön tullessa sisään. Käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki toivotteli jokaiselle sydämellisesti joulua koristettavan sydämen sekä kauniin ajattelman ja jouluglögin myötä.

Hyvä Tuomas (Hanna Ritvanen) turkki päällä, kauhat vyötäröllä ja suuri ruisleipä käsissään, palavalla kynttilällä ja kauran tähtikillä koristetuna kysyi: ”Saako joulu tupaan tulla, suuri juhla lattialle?” Joulumäntä (Martta Ritvanen) vastasi, että ”tule meille, Tuomas kulta, tuo joulu tullessas.”

Kun Tuomas oli saanut leipänsä, lauloi juhla- ja kalevalaisella sävelmällä: ”Jouluna Jumala syntyi, / paras poika pakkasella / eikä pahnat painanehet. / Enkeli ilolla haastoi / kapaloss on kaunis Herra / seimessä suloinen Herra.”

Näin tuli joulu. Kapellimestari Kari Tikan musikaalinen perhe huolehti hienosti musiikista. Eeva Tikka lausoi, adventtia kun elettiin, miehensä

säveltämän Hoosiannan-laulun ja poika Johannes soitti viululla Pienen valssin. Laulettiin joululauluja ja leikittiin. Säestäjänä musiikin lehtori Marja-Liisa Meloni.

Arvokas ohjelma-anti saatiin myös lisensiaatti Raili Malmbergin suomalaista perinnettä kuvaavan esityksen myötä. Hän arveli myös atk-aikakaudella tarvittavan ja haluttavan viljellä perinteitä, joiden pariin velvoitti vanhemmat ja isovanhemmat lapsia ohjaamaan.

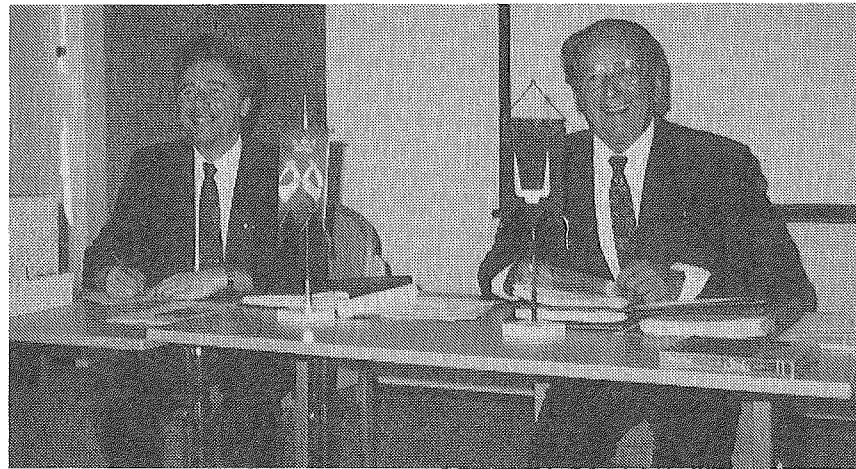
Matti Kallio soitti hanurillaan Mozartia. Kuusi oli koristeltu perinteisin sydämin ja ajatelmin. ”Soihdut sammuu, kaikki väki nukkuu” -sävelmän myötä menttiin leikitellen käsityömuuseon Aunuksen osastoon. Siellä juotiin joulukahvit ja käsityöneuvos itse kertoi museon esineistä ja museon synnystä. Erityisopettaja Aune-Mari Kairinen kertoi kokemuksiaan Aunuksen Ienimäen koulussa vuosina 1940—44. Taiteilija Raija Tikkanen puolestaan oli tehnyt kauniin joulunäyttelyn. Joulumieli oli kaikilla.

Tytty Niiles

KOKOUSKUTSU
SAKKOLAN SOTAINVALIDIT JA VETERAANIT. Kerhomme **VUOSIKOKOUS** pidetään HOTELLI KANAVALLA LEMPÄÄLÄSSÄ LAUANTAINA 14. päivä maaliskuuta v. 1992 klo 13.00. Kokouksessa käsitellään mm. kerhomme 50-vuotisjuhlamatkaa perustamispaikkakunnalle SAKKOLAAN. TERVETULOA. JOHTOKUNTA

KILPAILUKUTSU
SAKKOLAN SOTAINVALIDIT JA VETERAANIT sekä SAKKOLAN KK:n NUORISOSEURA viettävät yhteistä ULKOILUPÄIVÄÄ ja järjestävät **HIIHTO- JA MÄENLASKUKILPAILUT** KAROSEN HIIHTOKESKUKSESSA TAMPEREELLA. Osanottoilmoittautuminen kilpailupaikalla alkaa lauantaina maaliskuun 7. päivänä 1992 klo 11.00. Sarjoja kaikkiin ikäluokkiin. Tilaisuuteen osallistujille HERNEROKKATARJOILU. Tervetuloa joukolla! Järjestelytoimikunta

Viskarien sukkokous

Viskarin sukuseuran kokouksessa puhetta johti Heimo Viskari, sihteerinä Reima Viskari.

Viskarin suvun 11. sukkokous pidettiin Orivedellä 29. 09. 1991. Sukukokous aloitettiin jumalanpalveluksella Oriveden kirkossa. Jumalanpalveluksen jälkeen laskettiin kukkalaitte Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä. Puheen muistomerkillä piti Teuvo Viskari.

Varsinainen sukkokous aloitettiin lounaalla Hotelli Orivedessä. Tilaisuuteen oli saapunut eri sukuhaarojen edustajia aina Ruotsista saakka. Kokoukseen osallistui yhteensä 70 suvun jäsentä.

Kokouksen avauksen suoritti sukuseuran esimies Heimo Viskari ja sihteeriksi valittiin Reima Viskari.

Sukututkimus

Kokous käsitteli sukkututkimuksen tämänhetkistä tilannetta. Mielenkiintoista uutta tietoa saatiin, kun kuul-

tiin saadun selville, että Antrean ja Jääsken Viskarit kuuluvat samaan sukuun ja tutkimuksissa on päästy aina 1500-luvulle saakka ja näin ollen Sakkolan Viskarien juuret johtavat Antrean. Kokous päätti, että kaikkien sukuhaarojen tulee jatkossa kerätä tietoja ja valokuvia suvun vaiheista, minkä jälkeen ne kootaan yhdeksi teokseksi. Teoksen kokoojaksi lupautui Heimo Viskari. Seuraavaan sukkokokoukseen mennessä toivotaan saatavaksi tiedot Antrean Viskareista henkilötiedot ja vaiheet luettelotuna, jolloin voitaisiin yhdistää ja laajentaa Sakkolan ja Antrean Viskarien tiedot yhteen. Sakkolan — Pyhäjärven — Metsäpirtin — Räisälän ja Käkisalmen elossa olevia Viskareita on luetteloitu kirjaksi yli 300 henkilöä. Saataessa Antrean Viskarien tiedot samaan kirjaan, tulee

tämän jälkeen Viskarien suvusta huomattava sukuseura.

Seuraava sukkokous ja toiminta

Seuraava sukkokous päätettiin pitää kahden vuoden kuluttua Mikkelin päivänä Lempäälässä. Esityksenä tuotiin myös esiin, että seuraava kokous olisi pidetty Sakkolassa, mutta todettiin sen tuovan rajoituksia osallistujien määrässä. Sen sijaan päädyttiin ratkaisuun, että ensi vuoden heinäkuun puolivälissä sukuseura tekee matkan Kiviniemeen josta tehdään kotikylämatkat. Asian hoitamisen jätettiin esimiehen tehtäväksi.

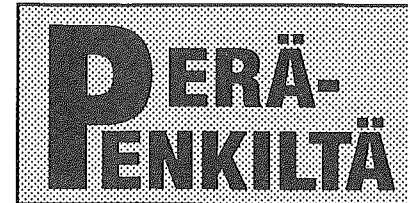
Suvun esimiehen valinta

Suvun esimieheksi kokouksessa valittiin Heimo Viskari Orivedeltä edelleen ja suvun pysyväksi sihteeriksi Reima Viskari Orivedeltä. Suvun esimies ja sihteeri kiittivät saamastaan luottamuksesta.

Kokouksessa kuultiin ohjelmalla Ulla ja Iina Mattilan sekä Leena Laaksosen esittämää laulua ja soittoa. Kaisa Viskari esitti yksinlaulua. Oriveden Sotaveteraanien lauluryhmä kävi tervehtimässä kokousta laulesityksellään.

Kokouksen päätteeksi laulettiin Karjalaisten laulu ja Aaro Viskari toivotti kaikki Viskarit tervetulleiksi kahden vuoden kuluttua Lempäälään.

Heimo Viskari Reima Viskari

Vuosi 1942 toi aivan uuden ja ainutkertaisen tapahtumasarjan elämäni: Sakkola oli jälleen liitetty valtakuntaan ja entinen omistusoikeus palautettu kiinteistön tai nautintaoikeuden omistajille.

Tuskin minä tiesinkään, että ”perreeni” oli muuttanut takaisin kotikonnulle. Koska sisareni meni jo syksyllä 1941 ensimmäisten siivousryhmien mukana syntymäkotiinsa, niin tiesin, että aivan kaikki meidän rakennukset eivät olleet tuhouttu tulesa.

Petäjäjärven kylästä oli jäljellä asunnoista vaille kymmenen ja 100 asuntoa poltettu, mutta mihin oli hävinnyt 1000 rehulatoa? Luultavasti talvisodan lämmityskuluihin?

Minulle kirjoitettiin, että posti kulkee ja lähin rautatieasema on Sairala. Kun vuoroloma tuli ajankohtaiseksi keväällä 1942, niin paremman tiedon puutteessa otin tälle Antrean kunnassa olevaan paikkaan luteran.

Sieltä pääsinkin linja-autokuljetuksella Räisälän Humalaisten kautta Kiviniemeen ja marssin ”rullalle käärittyä” rautatietä kotiin.

Talvisodassa oli kotiin majoittunut neuvostoliittolainen korkeampi esikunta ja vaikka kaikki asuinrakennuksen ulko- ja sisäpuoli olikin muuttanut muotojaan hyvin huonoon suuntaan, niin karjasuojat, asuinrakennus, uusi sauna ja vilja-aitta sekä riihi oli käytetty ihmisasuntona.

Vielä välirauhan aikana oli paikalla toimittu, lie ollut jonkinlainen siiviili-päällikön asuinpaikka.

Kun kylän asukkaat palasivat, muodostui nyt meille uusi ”kolhoosi” josta kylän elämää ohjattiin.

Kyllä takaisin kotiin pääsy oli sie luun koskettava, vielä silloin sisällä eli toivo, että täällä ollaan ja tänne jäämme asumaan.

Tosin mielessäni oli myös pelko, että tämä on vain väliaikaista, enkä yllyttänyt rakennusten korjaukseen, kuin mikä oli aivan välttämätön.

Itse kotiinpaluulle ei tosiasiallisesti

ollut vaihtoehtoa. Kotiin lähtö oli jo taloudellisesti välttämätön ilman mitään mutkistelua tai tuumimista!

Aivan jokaisella ei ollut takaisinpaluun halua. Asian kääntymiseen sinne taikka tänne oli tietysti monta syytä. — Miten oli elämä lähtenyt kulkemaan uudella kotipaikalla, mikä oli perheen ikärakenne ja käytövarat.

Takaperoin huipentuma lienee ollut, että ostivat ennen talvisotaa myydyn pystyleimikon takaisin!

Ja kun vielä leimikoista maksettiin huomattava kasvulusä!

Yli puolet kylästä lähteneistä palasi vuoden 1942 aikana. Alkoi rakentaminen pahviteltoissa tai korsuissa asuen. Aivan kohta muuttoliike alkoi kulkea Viipurista rautatietä Valkjärvelle, koska tämä rautatie jäi rullamatta kiireen lähdön keskellä neuvostoliittolaisilta.

Koti oli koti vaikka revittynäkin. Peltoon oli kylvetty jotain venäläistä puna-apilaa, joka kasvoi metrin mittaan ja antoi runsaan sadon. Näin puoleen matkalla pienentynyt lehmäluku, siihen verrattuna joka jäi navettaan pois paetessamme, sai riittävästi rehua.

Tyttölukukin oli kasvanut yhdellä henkilöllä!

Tällä ensilomalla kävin kurkistamassa myös koskea, mutta oli vielä lähes umpijäässä, enkä yrittänytkaan kalanpyyntiin.

— — —

Muistini mukaan seuraavalle vuorolomalle menin Viipurin—Valkjärven—Nurmijärven kautta. Jolloin näkyi venäläisten metsinen ”murhapoltto” laajoilla aloilla — kelottuneet männyt oli koottu asemalle, luultavasti Leningradin polttopuureserviksi?

Miksi myös niitty oli poltettu, se jäi arvoitukseksi. Seuraava lomamatka kulki jo Vpl Pyhäjärven aseman kautta. Täällä Mikael Orho oli junanlähettäjänä. Miten täältä oli kulku Kiviniemeen ei ole jäänyt mieleen.

Ennenkuin suurhyökkäys alkoi, kulkivat Suomen suurimmat veturit jo Kiviniemeen, jopa pikku ”pässit” Kiviniemenkosken yli Rautuun saakka.

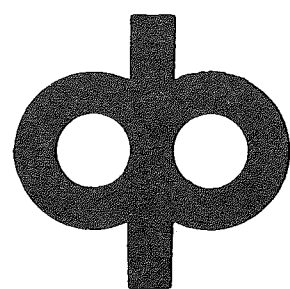
Tämä pelon ja onnen aika kesti vain pari vuotta, kunnes kaikki jälleen pitkäksi ajaksi mureni sodan jalkoihin.

Onnen murujakin jäi: Suomea ei täysin pyyhitty pois kartalta! Mitä tulevaisuus isänmaalle tuo ja antaa, niin siitä minä en kirjoita mihinkään suuntaan — uudet ajat ja ajatukset on jo annettava nuorempien hoitoon.

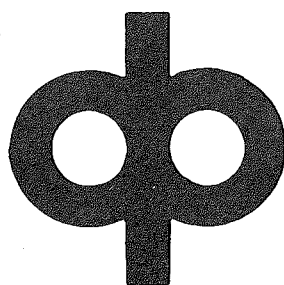
Viljo Purontaa

**Matka
KIVINIEMEEN
4. — 7. 6. 92.**
asutaan Kiviniemen motelissa. Muutama paikka vapaana. Lähtö Salosta, ajetaan Tampereen kautta. Tied. Marja Tammisto os. Koiranen, p. (924) 64 509.

Vuokrataan: Lähde edulliselle
**TALVILOMALLE
KUUSAMOON**
uuteen 8—10 hengen
LUKSUSHIRSITALOON
Kitkajärven rannalle, lähelle Rukaa, Tropiikin kylpylää ja Oulangan kansallispuistoa. Sopii myös kahdelle perheelle. Tied. Kari Ollikainen p. (934) 760 699 tai (934) 762 939

**TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
TAMPEREELLA JA YMPÄRISTÖSSÄ
TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tupaan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh. (932) 64 506, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. (934) 76 021, Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Lopenen, Lempäälä. Punkalaitumella kirjoja myy Eino Kuisma, puh. (923) 74 346.

Postiilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. (931) 751 241. Ainoastaan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetyskulut. Myyntipisteitä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

Kaikki sähköasiat

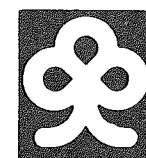
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

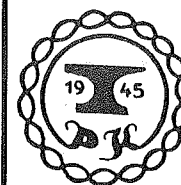
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — PUH. (931) 739 541

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvoo — palvelee

PÄRSSISEN KONEPAJA

35500 KORKEAKOSKI,
PUH. (935) 81 204, iltaisin (935) 81 435,
Autopuh. 949 239 535

Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisia ovia ja ikkunoita

Putkiliike P Nuora Ky

37560 KULJU

puh. 676 100

HIRSITALOT, -SAUNAT ja -AITAT

rakentaa

**Ollikaisen Hirsirakenne,
Ruovesi**

p. (934) 760 699, (934) 762 939

fax (934) 76 05 99

SUVANNON SEUTU

**Suvannon ympäristön
kotiseutulehti,
ilmestyy 1992 8 kertaa vuodessa**

Tilaushinta

70 mk vuosikerta

Ilmoitushinnat

1 mk, palsta mm

Toimituksen ja konttorin osoite

Rautasema 37550 Moisio

Puhelin (931) 748 448

Postisiirtotili

TA 359 751

Pankki

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

37500 Lempäälä

Tilinumero 522803-211955.

Vastaava toimittaja

Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta

Esko Kallonen

Eero Koppanen

Ritva Koski

Juha Kuisma

Uuno Pulakka